

การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนลลิล ทาวน์ ไลโอบลิสซ์
เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร
COMMUNITY PARTICIPATION IN WASTE SORTING AT LALIN TOWN LIO BLISS
PHETKASEM-PHUTTHAMONTHON SAI 4, OM NOI SUBDISTRICT,
KRATHUM BAEN DISTRICT, SAMUT SAKHON PROVINCE.

วรรณษา เฟื่องฟุ้ง¹, วิระศักดิ์ ฮาดดา² และวชิรวิทย์ วิชาวาสดี³

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

² อาจารย์พิเศษสาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

³ อาจารย์สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Wannacha Fueangfung, Wirasak Hadda, Wachirawit Wichasawat

¹ Student of Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Rajabhat University.

² Invited Lecturer of Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Rajabhat University.

³ Assistant Professor of Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Rajabhat University.

*Email: wannacha.hben@pnru.ac.th

Received: 11-07-67 Revised: 24-01-68 Accepted: 06-06-68

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนลลิล ทาวน์ ไลโอบลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ประชากรในการวิจัย คือ ประชาชนในชุมชนลลิลฯ กลุ่มตัวอย่าง 241 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กรรมการชุมชน 9 คน สถิติที่ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ \bar{X} ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสรุปและตีความสรุปผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) 3) การทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยที่ไม่แตกต่างกัน และค่าความสัมพันธ์ พบว่า ด้านการแก้ปัญหา ($r = .594^{**}$) มีความสัมพันธ์ระดับสูงกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย และ 4) แนวทางส่งเสริมคนในชุมชนมีการคัดแยกขยะและกำจัดขยะอย่างถูกวิธี ส่งผลให้ปริมาณขยะในชุมชนลดลง

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, การคัดแยกขยะมูลฝอย, ชุมชนลลิล ทาวน์ ไลโอบลิสซ์

Abstract

This research aims to study: 1) community participation in waste sorting; 2) factors affecting participation in waste sorting; 3) approaches to promoting participation in waste sorting within the Lalin Town Lio Bliss community, Phetkasem-Phutthamonthon Sai 4, Om Noi Subdistrict, Krathum Baen District, Samut Sakhon Province. The research population comprised residents of the Lalin community, with a sample size of 241 individuals. Key informants included 9 community committee members. Statistical methods employed included frequency, percentage, mean (\bar{X}), standard deviation, t-test, F-test, and correlation coefficient. Qualitative data analysis involved content analysis, interpretation, and conclusion drawing. The research findings revealed: 1) High levels of participation in waste sorting (\bar{X} = 4.56); 2) High levels of influence from various factors on waste sorting participation (\bar{X} = 4.53); 3) Hypothesis testing indicated no significant difference in opinions regarding waste sorting participation across different individual factors. However, problem-solving (r = .594) showed a strong positive correlation with factors influencing waste sorting participation; 4) Recommendations for promoting community waste sorting and proper disposal to reduce waste volume were provided.

Keywords: Participation, Waste Sorting, Lalin Town Lio Bliss Community.

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาสภาวะแวดล้อมทางสังคมมีอยู่มากมายหลายปัญหา ซึ่งปัญหาของขยะล้นเมืองก็เป็นปัญหาหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของสังคมและนับวันยิ่งจะทวีความรุนแรงมากขึ้น อันแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมกรรมกรบริโภคของประชาชนที่ได้เปลี่ยนแปลงไปทำให้ปัญหาขยะกลายเป็นปัญหาใหญ่อย่างหนึ่งของเมืองใหญ่ๆ ทั้งโลกรวมทั้งกรุงเทพมหานคร ซึ่งปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีการขยายตัวของประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เช่น มีอาคารสำนักงานเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ประชากร อาศัยอยู่กันอย่างหนาแน่นส่งผลให้ปริมาณของขยะเพิ่มขึ้นสูงขึ้นเรื่อยๆ ตามสภาพ เศรษฐกิจและสังคม และจากสถิติปี 2558 กรุงเทพมหานครมีปริมาณขยะมูลฝอยเฉลี่ยวันละ 8,591.72 ตัน ขณะที่ปี 2559 มีปริมาณเฉลี่ยวันละ 8,781.34 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2558 189.62 ตันต่อวัน และจากการคาดการณ์ขององค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ พบว่า ปริมาณขยะมูลฝอยในกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มจะสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยในปี พ.ศ. 2560 คาดว่าจะมีปริมาณขยะมูลฝอยสูงถึง 14,180 ตัน/วัน ซึ่งปริมาณขยะที่สูงขึ้นนี้ หากไม่มีมาตรการ กลไกหรือระบบการบริหารจัดการที่ดีพอก็จะก่อให้เกิดปัญหาปริมาณขยะคงเหลือตกค้างตามที่ต่างๆทั่วกรุงเทพมหานคร

แนวทางในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพต้องอาศัยองค์ประกอบหลายด้านหนึ่งในนั้นก็คือ การคัดแยกวัสดุจากขยะมูลฝอยหรือการแยกประเภทของขยะมูลฝอยก่อนนำไปกำจัดขั้นสุดท้าย ซึ่งจัดว่าเป็นองค์ประกอบหรือขั้นตอนที่สำคัญมากในการกำจัดขยะมูลฝอย นอกจากช่วยลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดและค่าใช้จ่ายในการควบคุมป้องกันมิให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมแล้วยังเป็นการเพิ่มรายได้ที่เกิดขึ้นจากการจำหน่ายวัสดุที่คัดแยกออกมาจากขยะมูลฝอยด้วย และวิธีการคัดแยกขยะมูลฝอยที่ดีที่สุดก็คือ การคัดแยกจากแหล่งกำเนิดของมูลฝอยเพราะทำได้ง่าย สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย เพียงให้แต่ละบ้านจัดให้มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแยกกันไว้เป็นแต่ละประเภท ซึ่งนอกจากทำให้เกิดผลดีต่อการกำจัดขยะมูลฝอยแล้วยังเป็นการเปลี่ยนพฤติกรรมทิ้งขยะมูลฝอยที่เหมาะสมอีกด้วย (ปรีดา แยมเจริญ, 2532 : 130) และปัจจุบันประเทศต่างๆ ทั่วโลกที่ประสบปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอย ได้เริ่มสนใจแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยวิธีการคัดแยกประเภทของขยะมูลฝอย และนำเอาวัสดุที่คัดแยกมาใช้ให้เกิดประโยชน์อีกครั้งหนึ่ง เช่น ประเทศญี่ปุ่นได้มีการชักชวนให้ชาวบ้านแยกเศษวัสดุเหลือใช้ เช่น แก้ว กระดาษ กระจังออกจากมูลฝอยอื่นๆก่อนที่จะให้เทศบาลเก็บขน ซึ่งสามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องเข้าโรงกำจัดถึงร้อยละ 40 (สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม, 2560 : 132)

การคัดแยกขยะมูลฝอยถือเป็นวิธีการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด และมีความสำคัญในการลดปริมาณ ขยะมูลฝอยที่ต้องส่งไปกำจัดตามระบบน้อยลง ประหยัดงบประมาณ ลดการใช้ทรัพยากรต่างๆ อีกทั้งยังลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากปัญหาขยะมูลฝอยได้ หากมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งขยะมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ซ้ำหรือแปรรูปใหม่ได้ง่ายหรือนำไปทำประโยชน์อย่างอื่นต่อไปได้ (กรมควบคุมมลพิษ, 2559) จากการศึกษาเบื้องต้นในพื้นที่ชุมชนลลิล ทาวน์ โลโอ บลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑล สาย 4 พบว่า

ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย ได้รับความร่วมมือค่อนข้างน้อย ส่วนมากจะทำการคัดแยกขยะมูลฝอยเฉพาะ ขวดพลาสติก แต่ขยะมูลฝอยประเภทอื่นยังคงทิ้งรวมกับขยะประเภทอื่นๆ ไม่ทำการคัดแยกขยะมูลฝอยแต่อย่างใด ซึ่งประชาชนบางส่วนไม่ทราบว่าต้องคัดแยกขยะมูลฝอยอย่างไร ทำแล้วเกิดประโยชน์อย่างไรบ้าง หรือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการคัดแยกขยะมูลฝอย มองว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ อาจมีปัจจัยอื่นๆที่ทำให้ประชาชนไม่ทำการคัดแยกขยะมูลฝอย

จากเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษามีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนลลิล ทาวน์ โลโอ บลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตลอดจนปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการคัดแยกขยะมูลฝอยในชุมชนและคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบให้สามารถประยุกต์ใช้การวางแผนการรณรงค์ ส่งเสริม พัฒนาให้ความรู้การคัดแยกขยะมูลฝอยและหาแนวทางปรับปรุงโครงการหรือเพิ่มเติมโครงการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการคัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยในพื้นที่ อีกทั้งยังเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในระยะยาวอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษามีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนลลิล ทาวน์ โลโอ บลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกะทู้ม้วนแบน จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนลลิล ทาวน์ โลโอ บลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกะทู้ม้วนแบน จังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนลลิล ทาวน์ โลโอ บลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกะทู้ม้วนแบน จังหวัดสมุทรสาคร

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย

จากกรอบแนวคิดผู้วิจัยได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในชุมชน 2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในชุมชน การมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกันอย่างอิสระ มีความเสมอภาค นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาหรือใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของแต่ละคนในการแก้ปัญหาของชุมชนและพัฒนาให้มีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีผู้ให้ความหมายที่คล้ายกัน ไว้ดังนี้

ทรงวุฒิ เรื่องวาทศิลป์ (2550) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกประการตามกำลังความสามารถของ

สมาชิกไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกัน นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานในกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สัญญา เคนาภูมิ (2559) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากชุมชนโดยส่วนรวมร่วมกัน

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอย เป็นกระบวนการคัดแยกขยะหรือสิ่งที่ไม่ใช่แล้วออกเป็นประเภทต่างๆ ตามแต่ลักษณะองค์ประกอบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำขยะมูลฝอย หรือวัสดุเหลือใช้ไปใช้ประโยชน์อื่น การคัดแยกขยะทำให้เรารู้ว่าควรจัดการคัดแยกขยะแต่ละประเภทอย่างไร จึงจะเหมาะสม สามารถทำได้โดยการแยกวัสดุที่ยังมีประโยชน์จากแหล่งกำเนิดมูลฝอย และแยกวัสดุที่ยังมีประโยชน์ออกจากกองขยะมูลฝอย โดยมีผู้ให้ความหมายที่คล้ายกัน ไว้ดังนี้

อาณัติ ต๊ะปิ่นตา (2553 : 70) ได้ให้ความหมายของการคัดแยกขยะมูลฝอยว่า หมายถึง กระบวนการคัดแยกขยะมูลฝอยประเภทต่างๆ ตามแต่ลักษณะองค์ประกอบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำขยะมูลฝอยหรือวัสดุเหลือใช้ไปใช้ประโยชน์อื่นโดยการเลือกวัสดุเฉพาะอย่างออกจากกองขยะมูลฝอยรวม ซึ่งส่งผลในการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะต้องนำไปกำจัด โดยสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่แหล่งกำเนิด มีการจัดวางภาชนะให้เหมาะสมตลอดจนวางระบบการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับระบบการคัดแยกขยะมูลฝอย

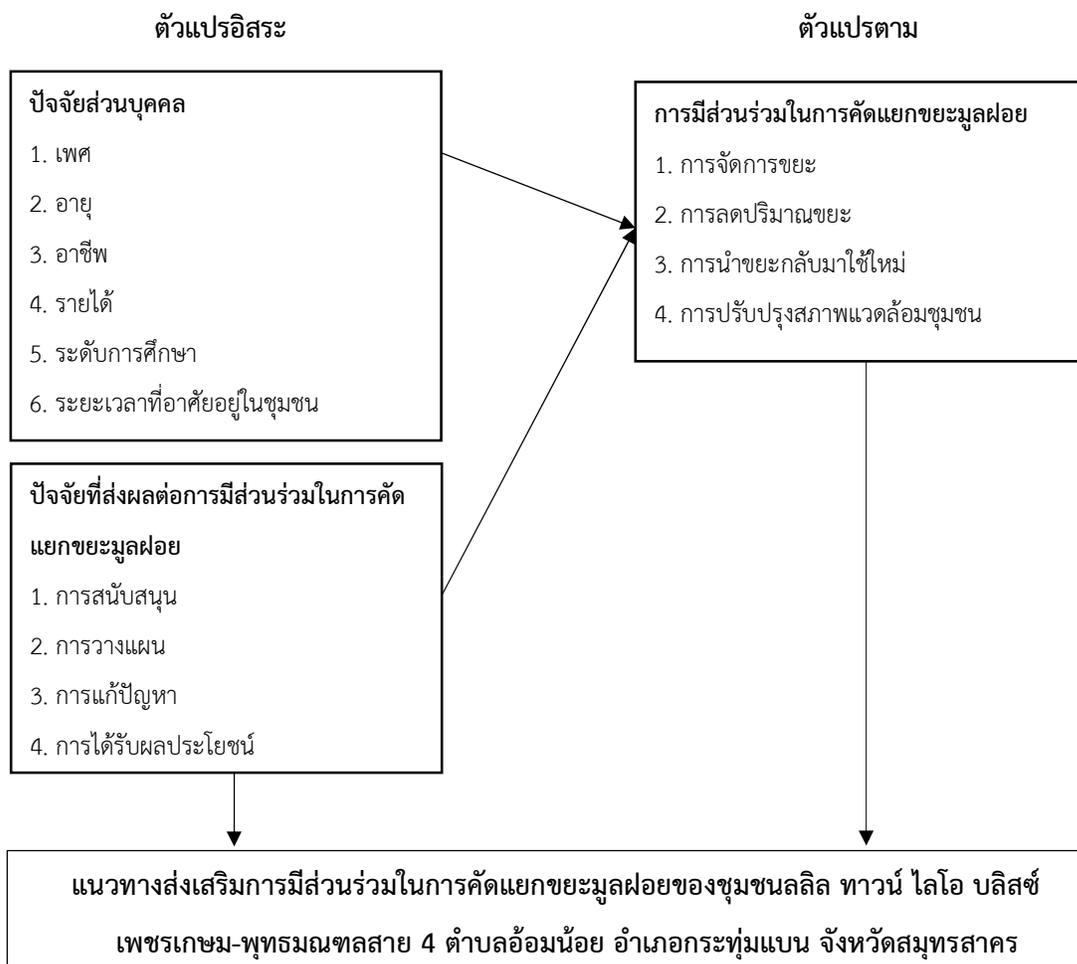
สำนักจัดการคุณภาพน้ำ (2560) ได้ให้ความหมายของการคัดแยกขยะมูลฝอยว่า การคัดแยกขยะทำให้เรารู้ว่าควรจัดการกำจัดขยะแต่ละประเภทอย่างไร จึงจะเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและงบประมาณ หรือขยะเช่นใดบ้างที่ควรนำกลับมาหมุนเวียนใช้ใหม่ เนื่องจากขยะในสังคมมีปริมาณมาก หากไม่คัดแยกค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะทั้งด้านงบประมาณ คน สถานที่ ฝังกลบ การเก็บขน ก็ย่อมต้องสูงตามไปด้วย

โดยมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ วิรินดา จันทมี และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของแม่บ้านในชุมชนควนขนุน ต. าบลทับเที่ยง อ. เกอเมือง จ. ภูเก็ต พบว่ารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของแม่บ้าน คือ ตลาดนัดขยะมูลฝอย การทำปุ๋ยหมักร่วมใจลดปริมาณเศษอาหาร ผัก และผลไม้ในครัวเรือน และกิจกรรมไลน์ประชาสัมพันธ์ลดการใช้ถุงพลาสติก ส่วนการประเมินผลรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของแม่บ้าน พบว่า แม่บ้านมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ของการลด การคัดแยก และการนำขยะมูลฝอยในครัวเรือนกลับมาใช้ใหม่ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ย 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) ผลการสัมภาษณ์เจาะลึก พบว่า แม่บ้านพึงพอใจกับรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน เพราะรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนนี้ สามารถช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยในครัวเรือน นอกจากนี้ รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนช่วยลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือน สร้างรายได้จากขยะรีไซเคิล และสามารถขยายผลสู่ครัวเรือนอื่นๆ ได้ จากการวิจัยครั้งนี้ มี

ข้อเสนอแนะว่าควรน ารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ไปขยายผลสู่ครัวเรือนอื่น ๆ ในชุมชนเพิ่มขึ้น และควรขยายผลสู่กลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เช่น ผู้สูงอายุ เด็กและเยาวชน

การศึกษาวิจัยนี้ เน้นการคัดแยกมูลฝอยเพื่อให้ขายได้ในราคาดีการใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยในระดับครัวเรือน และชุมชน รวมทั้งตัวอย่างกิจกรรมลด คัดแยกและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย ซึ่งครัวเรือนและชุมชนสามารถดำเนินการได้ในท้องถิ่นของตนเอง จากการประเมินความพึงพอใจหลังจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนโดยเรียงสำคัญจากมากไปน้อยทั้ง 5 ด้าน ภาพรวม พบว่าด้านความรู้ความเข้าใจด้านการคัดแยกขยะโดยมีค่าเฉลี่ย 3.90 (S.D.=0.75) ด้านการมีส่วนร่วมด้านการจัดการขยะมีค่าเฉลี่ย 3.86 (S.D.=0.77) ด้านพฤติกรรมในการจัดการขยะมีค่าเฉลี่ย 3.90 (S.D.=0.74) ด้านการนำมาใช้ประโยชน์มีค่าเฉลี่ย 3.83 (S.D.=0.87) และด้านการใช้เทคโนโลยีเหมาะสมในการกำจัดขยะมีค่าเฉลี่ย 3.68 (S.D.=0.93)

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนลลิล ทาวน์ โลโอ บลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 จำนวนประชากรทั้งสิ้น 609 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนลลิล ทาวน์ โลโอ บลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกะทู้มบง จังหวัดสมุทรสาคร สอบถามในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ ข้อมูลส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย ลักษณะเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ 1) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องตรวจสอบความถูกต้อง และ 2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง (Try Out) โดยทดลองใช้กับกับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ต้องมีค่าน้ำหนักตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไปถือว่ามีความเที่ยงใช้ได้ซึ่งในการวิจัยนี้ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค = .906

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) หลังจากได้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพ และนำไปทดลองใช้แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสืออนุญาตเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ถึงชุมชนลลิล ทาวน์ โลโอ บลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกะทู้มบง จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล 2) แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างในชุมชนลลิล ทาวน์ โลโอ บลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกะทู้มบง จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 241 ชุด 3) เก็บรวบรวมแบบสอบถาม ที่สมบูรณ์จนครบ 241 ชุด 4) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถาม 5) การสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้การจดบันทึก การอัดเสียง และการถ่ายภาพ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล คือ ข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนลลิล ทาวน์ โลโอ บลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกะทู้มบง จังหวัดสมุทรสาคร คำนวณหาค่าเฉลี่ย \bar{X} และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและรายด้านโดยใช้วิธีหาค่าทางสถิติและการแปรความหมายโดยนำค่าเฉลี่ยรายข้อมาเทียบกับระดับของสภาพความพร้อมด้านการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย

การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Quantitative Research)

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ กรรมการชุมชน จำนวน 9 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนลลิต ทาวน์ โลโอ บลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร
3. การทดสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยบันทึกข้อมูลด้วยการจดบันทึกตามแบบสัมภาษณ์ในประเด็นต่าง ๆ
5. การวิเคราะห์ผลการวิจัย ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เนื้อหาโดยพิจารณาความเหมือนความแตกต่างของสาระที่ได้จากการสัมภาษณ์และจัดหมวดหมู่ให้ได้ประเด็นหลักทรงสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนลลิต ทาวน์ โลโอ บลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร โดยการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วสรุปตามประเด็นที่ศึกษา

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนลลิต ทาวน์ โลโอ บลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า จากการวิจัยการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนลลิต ทาวน์ โลโอ บลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นชาย ร้อยละ 46.1 และเป็นหญิง ร้อยละ 53.9 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 33.6 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ รับจ้าง/พนักงานบริษัท ร้อยละ 47.7 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท ร้อยละ 59.8 ส่วนใหญ่จบระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 60.2 และส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 4 ปี ร้อยละ 39.4
2. การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้านการปรับปรุงสภาพแวดล้อมชุมชน ($\bar{X} = 4.62$) 2) ด้านการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ ($\bar{X} = 4.56$) 3) ด้านการลดปริมาณขยะ ($\bar{X} = 4.56$) 4) ด้านการจัดการขยะ ($\bar{X} = 4.53$) ตามลำดับ
3. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า 1) ด้านการสนับสนุน ($\bar{X} = 4.56$) 2) ด้านการได้รับ

ผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.53$) 3) ด้านการได้รับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.52$) 4) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.52$) ตามลำดับ

4. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนลลิล ทาวน์ ไลโอบลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบล อ้อมน้อย อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร โดยจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนลลิล ทาวน์ ไลโอบลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบล อ้อมน้อย อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาครที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนลลิล ทาวน์ ไลโอบลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาครที่แตกต่างกัน

5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยรวมและรายด้าน ดังนี้ ด้านการสนับสนุน (X1) ด้านการวางแผน (X2) ด้านการแก้ปัญหา (X3) ด้านการได้รับผลประโยชน์ (X4) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พิจารณาระดับความสัมพันธ์ พบว่า ด้านการสนับสนุน ด้านการแก้ปัญหา มีความสัมพันธ์ระดับสูงกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย ด้านการวางแผน ด้านการได้รับผลประโยชน์ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย ($r = .519^{**}$) ($r = .594^{**}$) ($r = .488^{**}$) ($r = .481^{**}$)

5.1 ด้านการสนับสนุน (X1) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการจัดการขยะ (Y1) ในระดับปานกลาง ($r = .445^{**}$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการลดปริมาณขยะ (Y2) ในระดับปานกลาง ($r = .419^{**}$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (Y3) ในระดับปานกลาง ($r = .376^{**}$) และมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการปรับปรุงสภาพแวดล้อมชุมชน (Y4) ในระดับปานกลาง ($r = .366^{**}$)

5.2 ด้านการวางแผน (X2) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการจัดการขยะ (Y1) ในระดับปานกลาง ($r = .383^{**}$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการลดปริมาณขยะ (Y2) ในระดับปานกลาง ($r = .444^{**}$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (Y3) ในระดับปานกลาง ($r = .351^{**}$) และมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการปรับปรุงสภาพแวดล้อมชุมชน (Y4) ในระดับปานกลาง ($r = .311^{**}$)

5.3 ด้านการแก้ปัญหา (X3) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการจัดการขยะ (Y1) ในระดับสูง ($r = .535^{**}$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการลดปริมาณขยะ (Y2) ในระดับปานกลาง ($r = .416^{**}$)

มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (Y3) ในระดับปานกลาง ($r=.466$) และมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการปรับปรุงสภาพแวดล้อมชุมชน (Y4) ในระดับปานกลาง ($r=.417^{**}$)

5.4 ด้านการได้รับผลประโยชน์ (X4) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการจัดการขยะ (Y1) ในระดับปานกลาง ($r=.397$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการลดปริมาณขยะ (Y2) ในระดับปานกลาง ($r=.378^{**}$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (Y3) ในระดับปานกลาง ($r=.391^{**}$) และมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับด้านการปรับปรุงสภาพแวดล้อมชุมชน (Y4) ในระดับต่ำ ($r=.274^{**}$)

6. แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชน ลลิล ทาวน์ โลโอ บลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกะทู้ม้วน จังหวัดสมุทรสาคร สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยนั้น คนในชุมชนให้ความสำคัญเป็นอย่างมากในการคัดแยกขยะและกำจัดขยะอย่างถูกวิธี เพื่อช่วยให้ปริมาณขยะลดลง การวิจัยในเรื่อง การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนลลิล ทาวน์ โลโอ บลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกะทู้ม้วน จังหวัดสมุทรสาครนั้น เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับด้านพฤติกรรมของประชาชนในชุมชน ทั้งนี้ เนื่องจากการศึกษาวิจัยที่พบจะมุ่งเน้นในการศึกษาเกี่ยวกับในด้านการคัดแยกขยะ ส่วนในด้านพฤติกรรม พบว่า มีผู้ศึกษาจำนวนไม่มากนัก โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการเข้ามาแก้ไขปัญหาขยะในชุมชนให้มีความสะอาด น่าอยู่มากยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนลลิล ทาวน์ โลโอ บลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกะทู้ม้วน จังหวัดสมุทรสาคร สามารถสรุปอภิปรายผลได้ดังนี้

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนลลิล ทาวน์ โลโอ บลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกะทู้ม้วน จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนลลิล ทาวน์ โลโอ บลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกะทู้ม้วน จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนอยู่หลายด้าน อาทิเช่น ด้านการจัดการขยะ การที่ประชาชนมีการรวบรวมขยะและคัดแยกขยะก่อนทิ้งไว้แล้วทำให้รถขยะของเทศบาลที่จะเข้ามาเก็บขยะเกิดความสะดวกและเก็บได้รวดเร็วขึ้น ด้านการลดปริมาณขยะ การนำขยะมารีไซเคิลหรือนำกลับมาใช้ซ้ำเพื่อใช้ประโยชน์สามารถช่วยลดปริมาณขยะได้ ด้านการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ การแปรรูปขยะจากขวดพลาสติกสามารถสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและชุมชนได้ ทั้งยังนำมาเป็นของตกแต่งภายในบ้านได้อีกด้วย ด้านการปรับปรุงสภาพแวดล้อมชุมชน หากชุมชนสะอาด ปลอดภัย ปราศจากกลิ่นไม่พึงประสงค์ ส่งผลให้สภาพแวดล้อมในชุมชนและสุขภาพของคนในชุมชนดีขึ้นไปด้วย สอดคล้องกับ สุรศักดิ์ โอสถิต (2550) กล่าวถึง การจัดการกับขยะ โดยวิธี 5 R ดังนี้

Reduce เป็นการลดปริมาณขยะที่แหล่งกำเนิด เพื่อให้เหลือขยะน้อยที่สุด เช่น ผลิตภัณฑ์ที่จำเป็นเท่านั้น วางแผนในการซื้อ ไม่ซื้อพร่ำเพรื่อเกินความจำเป็น ซื้อผลิตภัณฑ์ที่บรรจุในหีบห่อที่ทำจากวัสดุซึ่งผ่านกระบวนการรีไซเคิล โดยจะสังเกตได้จากเครื่องหมาย และซื้อสินค้าที่ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

Repair เป็นการซ่อมแซมสิ่งของต่างๆที่เสีย แต่สามารถนำมาใช้ต่อไปได้หากมีการซ่อมแซม แทนที่จะทิ้งเป็นขยะ อาจจะเริ่มจากการพิจารณาสินค้าตั้งแต่การเลือกซื้อ โดยเลือกสินค้าที่มีคุณภาพดีใช้ได้นาน และสามารถซ่อมแซมได้ หากเกิดการเสียหาย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้อีก ทำให้ไม่สิ้นเปลืองเงินเพื่อซื้อของใหม่ และยังลดปริมาณและขยะลงได้ส่วนหนึ่ง เป็นการช่วยลดปริมาณขยะ โดยรวมลงได้ อีกทั้งยังเป็นการช่วยประหยัดทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน ส่งผลให้มลพิษที่จะเกิดจากขยะลดลงอีกด้วย

Reuse เป็นการนำขยะกลับไปใช้ใหม่ การใช้ผลิตภัณฑ์ซ้ำและซ้ำอีก ตามรูปแบบที่เป็นต้นกำเนิดของมัน ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ต้องการของครอบครัวหนึ่งอาจเป็นสิ่งที่ต้องการของอีกครอบครัวหนึ่งก็ได้ การนำไปใช้ใหม่ ไม่จำเป็นต้องหมายถึงว่าสินค้าต้องถูกนำไปใช้ซ้ำโดยเจ้าของเดิม เช่น ใช้ถุงผ้า สำหรับใส่ของแทนถุงพลาสติกหรือถุงกระดาษ ใช้กระดาษสองหน้า ใช้ผ้าเช็ดทำความสะอาดแทน กระดาษทิชชู นำกระป๋อง หรือกล่องที่เคยใช้บ่อยๆ มาดัดแปลงทำเป็นที่ใส่ของกระจุกกระจิก

Recycle เป็นการนำผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ โดยเข้ากระบวนการผลิตใหม่ให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่ใกล้เคียงของเดิมหรือของใหม่ที่สามารถนำมาใช้ได้ อีก เช่น ถุงพลาสติกใช้แล้วเอาไปรีไซเคิลเป็นพรมปูพื้น กระดาษใช้แล้วเอาไปรีไซเคิลเป็นกระดาษชำระ เป็นต้น

Reject เป็นการกำจัดขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ หรือนำไปรีไซเคิลได้หรือเป็นขยะที่มีพิษ วิธีการกำจัดได้โดยการนำไปเผาด้วยเตาเผาขยะ (Incineration) การฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ (Sanitary Landfill) และการเทกองไว้บนพื้นดิน (Dumping on Land) และยังสอดคล้องกับ พิธีนาฏ คิตตี (2550) กล่าวว่า การจัดการขยะมูลฝอย คือ การดำเนินงานขยะมูลฝอยเกี่ยวกับการควบคุม การเกิดโรค การรวบรวม กักเก็บ การเก็บขน การขนถ่ายและการขนส่งการปรับแต่งเปลี่ยนรูป และการกำจัดโดยต้องปฏิบัติตามหลักสุขาภิบาล เศรษฐศาสตร์ วิศวกรรม การอนุรักษ์ ภูมิทัศน์ และสิ่งแวดล้อม โดยไม่สร้างความต้องการของชุมชนด้วย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชน ลลิต ทาวน์ โลโอ บลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ 1. ด้านการสนับสนุน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย ด้านการสนับสนุน ประกอบด้วย เกิดความร่วมมือ สร้างแรงจูงใจ สามารถสรุปได้ว่า การที่หน่วยงานหรือผู้นำชุมชนมีการสนับสนุน สร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นในชุมชนจะส่งผลให้คนในชุมชนมีความร่วมมือร่วมใจกันได้ 2. ด้านการวางแผน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย ด้านการวางแผน ประกอบด้วย ทำงานอย่างเป็นระบบ วางแผนการทำงาน สามารถสรุปได้ว่า ในการทำงานที่ทำอะไรอย่างหนึ่งให้

สำเร็จ จะต้องมีการบูรณาการทำงานที่เป็นระบบ มีแบบแผน เพราะจะช่วยให้เป้าหมายที่ตั้งไว้ประสบผลสำเร็จได้ง่ายขึ้น 3. ด้านการแก้ปัญหา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความร่วมมือในการคัดแยกขยะมูลฝอย ด้านการแก้ปัญหา ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น การจัดอบรมในชุมชน สามารถสรุปได้ว่า การแก้ปัญหา โดยการจัดอบรมในเรื่องการคัดแยกขยะ การจัดการขยะมีส่วนช่วยให้คนในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลรักษาความสะอาดบริเวณรอบๆบ้านที่อาจจะเกิดขึ้นจากขยะ ส่งผลให้สภาพแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น 4. ด้านการได้รับผลประโยชน์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความร่วมมือในการคัดแยกขยะมูลฝอย ด้านการได้รับผลประโยชน์ ประกอบด้วย บรรยากาศในชุมชน แยกขยะอย่างถูกวิธี สามารถสรุปได้ว่า แยกขยะถูกวิธีสร้างบรรยากาศดีให้แก่นักในชุมชน สอดคล้องกับ สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสถาบันราชภัฏ, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย (2545) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการพัฒนา 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชนตลอดจนกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ
2. ขั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการกำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้
3. ขั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ โดยการสนับสนุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงานประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก
4. ขั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาเป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนาหรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ
5. ขั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด ยังสอดคล้องกับ จิราภรณ์ ศรีคำ (2547) ได้ให้ความเห็นในกระบวนการมีส่วนร่วมที่ลึก หรือเป็นการต่อเติมประเด็นสำคัญในกระบวนการมีส่วนร่วมมากกว่า ซึ่งยุวัฒน์ วุฒิเมธีนี้ ได้เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมไปในทางของการพัฒนาชุมชน โดยการบูรณาการแนวทางที่เป็นนโยบายเข้ากับ การพัฒนา จึงสะท้อนแนวคิดในเชิงสังคมมากกว่า ตามแนวคิดของเขาแล้ว กระบวนการมีส่วนร่วมจะต้องเริ่มจาก 1) การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 2) การมีส่วนร่วมในการคิด 3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) การมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการ 5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล 6) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนลิล ทาวน์ โลโอ บลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยนั้น คนในชุมชนให้ความสำคัญเป็นอย่างมากใน

การคัดแยกขยะและกำจัดขยะอย่างถูกวิธี เพื่อช่วยให้ปริมาณขยะลดลง การวิจัยในเรื่อง การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของชุมชนลลิล ทาวน์ โลโอ บลิสซ์ เพชรเกษม-พุทธมณฑลสาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาครนั้น เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับด้านพฤติกรรมของประชาชนในชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาวิจัยที่พบจะมุ่งเน้นในการศึกษาเกี่ยวกับในด้านการคัดแยกขยะ ส่วนในด้านพฤติกรรมพบว่า มีผู้ศึกษาจำนวนไม่มากนัก โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการเข้ามาแก้ไขปัญหขยะในชุมชนให้มีความสะอาด น่าอยู่มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ กรมควบคุมมลพิษ (2562) กล่าวถึง แนวทางหรือวิธีการในการคัดแยกขยะ ดังต่อไปนี้

1. คัดแยกขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้หรือขยะรีไซเคิล ออกจากขยะย่อยสลาย ขยะอันตรายและขยะทั่วไป
2. เก็บกักขยะที่ทำการคัดแยกแล้วในถุงหรือถังรองรับขยะแบบแยกประเภทที่หน่วยราชการกำหนด
3. เก็บกักขยะที่ทำการคัดแยกแล้วในบริเวณที่มีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ ไม่กีดขวางทางเดิน อยู่ห่างจากสถานที่ประกอบอาหาร ที่รับประทานอาหาร และแหล่งน้ำดื่ม
4. ให้เก็บกักขยะอันตราย หรือภาชนะบรรจุสารที่ไม่ทราบแน่ชัด เป็นสัดส่วนแยกต่างหากจากขยะอื่นๆ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของสารพิษ หรือการระเบิด เพื่อแยกทิ้งตามรูปแบบการเก็บรวบรวมของอปท. ซึ่งมี 3 แบบหลักๆ ได้แก่
 - 4.1 การเก็บจากหน้าบ้านพร้อมขยะทั่วไปโดยการเก็บขมมีช่องแยกขยะอันตราย
 - 4.2 การเก็บจากหน้าบ้านตามวันที่กำหนดโดยมีรถเก็บขยะอันตรายโดยเฉพาะ
 - 4.3 การนำไปทิ้งในภาชนะหรือสถานที่รวบรวมขยะอันตรายของชุมชนที่จัดไว้เฉพาะ
5. ห้ามเก็บกักขยะอันตรายไว้รวมกัน โดยให้แยกเก็บเป็นประเภทๆ หากเป็นของเหลวให้ใส่ถังหรือภาชนะบรรจุที่มิดชิดและไม่รั่วไหล และห้ามเทของเหลวต่างชนิดปนกันเนื่องจากอาจเกิดการระเบิดหากเป็นของแข็ง หรือกิ่งของแข็งให้เก็บใส่ถังหรือภาชนะที่แข็งแรง
6. หลีกเลี่ยงการเก็บกักขยะที่ทำการคัดแยกแล้วและมีคุณสมบัติที่เหมาะสมแก่การเพาะพันธุ์ของพาหะนำโรค หรือที่อาจเกิดการรั่วไหลของสารพิษไว้เป็นเวลานาน
7. หากมีการใช้น้ำทำความสะอาดวัสดุคัดแยกแล้วหรือวัสดุเหลือใช้ที่มีไขมัน หรือตะกอนน้ำมันปนเปื้อน จะต้องระบายน้ำเสียนั้นผ่านตะแกรงและบ่อดักไขมันก่อนระบายสู่ท่อน้ำสาธารณะ
8. ห้ามเผา หลอม สกัดหรือดำเนินกิจกรรมอื่นใด เพื่อการคัดแยก การสกัด โลหะมีค่าหรือการทำลายขยะในบริเวณที่พักอาศัย หรือพื้นที่ที่ไม่มีระบบป้องกันและควบคุมของเสียที่จะเกิดขึ้นก่อนที่จะนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ต้องมีการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยภายในบ้าน เพื่อเป็นการสะดวกให้กับผู้เก็บขน และสามารถนำขยะบางชนิดไปขายเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว รวมทั้งง่ายต่อการนำไปกำจัดอีกด้วย ยังสอดคล้องกับ วีรกาล อุปนันท์ (2556) ได้กล่าวว่า แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยควรมุ่งเน้นการ

ลดปริมาณขยะ ณ แหล่งกำเนิด โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด และดำเนินกิจกรรมด้านการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาคประชาชน ภาคท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาครัฐส่วนกลาง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากผลการวิจัยพบว่าการสนับสนุน การวางแผน และการแก้ปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะอย่างชัดเจน ชุมชนหรือองค์กรปกครองท้องถิ่นสามารถนำข้อมูลนี้ไปออกแบบกิจกรรม เช่น “วันแยกขยะประจำเดือน” หรือ “รณรงค์บ้านตัวอย่างแยกขยะ” ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การให้ผลตอบแทน เช่น คะแนนสะสมแลกของรางวัล หรือรายได้จากการขายขยะรีไซเคิล ถือเป็นแรงกระตุ้นที่สำคัญ ควรมีนโยบายสนับสนุนระบบ “ขยะแลกแต้ม” หรือความร่วมมือกับร้านค้า ชุมชนในการรับซื้อขยะที่แยกแล้ว

3. ผลวิจัยพบว่าการอบรมมีผลอย่างมากต่อพฤติกรรมประชาชน ชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำหลักสูตรการอบรมเกี่ยวกับการคัดแยกขยะอย่างง่ายและสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น โดยอาจจัดผ่านโรงเรียน, วัด หรือศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

4. ควรส่งเสริมให้แต่ละครัวเรือนมี “แชมป์คัดแยกขยะประจำบ้าน” เช่น เด็กหรือผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดจิตสำนึกและมีผู้นำการปฏิบัติในครัวเรือน โดยอาจจัดประกวด “บ้านสะอาด บ้านแยกขยะดีเด่น” เพื่อกระตุ้นการแข่งขันเชิงสร้างสรรค์

5. การจัดเตรียมจุดแยกขยะอย่างเหมาะสม เช่น ถังขยะแยกประเภทในระยะเดินถึง มีการจัดตารางการเก็บขนที่ชัดเจน จะช่วยอำนวยความสะดวกและลดความขัดแย้งในการดำเนินงานร่วมกันในชุมชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. การศึกษาในครั้งนี้นุ่งเฉพาะที่ชุมชนลลิต ทาวน์ ไกลโอ บลิสซ์ ซึ่งเป็นเพียงหนึ่งในพื้นที่ในจังหวัดสมุทรสาคร การวิจัยครั้งต่อไปควรพิจารณาเปรียบเทียบหลายชุมชนที่มีบริบทแตกต่างกัน (เมือง-ชนบท, เศรษฐกิจสูง-ต่ำ) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถประยุกต์ใช้ในระดับจังหวัดหรือประเทศได้

2. การใช้ผู้ให้ข้อมูลเฉพาะกลุ่มกรรมการชุมชน 9 คนยังอาจไม่เพียงพอต่อการสะท้อนมุมมองของประชาชนทั้งชุมชน การวิจัยในอนาคตควรใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มครัวเรือนหรือผู้นำความคิดที่ไม่อยู่ในคณะกรรมการ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและรอบด้าน

3. งานวิจัยนี้เป็นการสำรวจภาพรวมในช่วงเวลาหนึ่ง การวิจัยในอนาคตควรเก็บข้อมูลในหลายช่วงเวลาเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการคัดแยกขยะหลังจากการส่งเสริม เช่น ก่อนและหลังจัดกิจกรรม หรือในช่วงเปลี่ยนฤดูกาล

4. การศึกษาครั้งต่อไปควรเพิ่มเติมปัจจัยด้านพฤติกรรมส่วนบุคคล เช่น เจตคติ ความรู้สึกต่อสิ่งแวดล้อม และแรงจูงใจทางสังคม ซึ่งอาจมีผลต่อการมีส่วนร่วมมากกว่าปัจจัยทางประชากรศาสตร์อย่างเพศหรือรายได้

รายการอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2559). *แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559-2564)*. กรุงเทพฯ : กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- _____. (2562). *รายงานประจำปี 2562*. กรุงเทพฯ : กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- จิราภรณ์ ศรีคำ. (2547). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนวชิรวิทย์ ระดับประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทรงวุฒิ เรืองวาทศิลป์. (2550). *การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาในพื้นที่บริการของโรงเรียนล้อม แรดวิทยา อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง*. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปรีดา แยมเจริญ. (2531). *การจัดการขยะมูลฝอย*. ขอนแก่น: ภาควิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วีรกาล อุปันนธ์. (2556). *การศึกษาแนวทางการกำจัดขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา*. ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมโยธา สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- วิรินดา จันทร์มี กรรณิกา เรื่องเดช ชาวสวนศรีเจริญ สมหมาย ยอดเพชร และไพบุลย์ ชาวสวนศรีเจริญ. (2561). รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของแม่บ้านในชุมชนควนขนุน ตำบลทับเที่ยงอำเภอเมืองจังหวัดตรัง. *วารสารสาธารณสุขและวิทยาศาสตร์สุขภาพ*. 1(3), 27-40.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2559). การกำหนดนโยบายสาธารณะ : ทฤษฎี และกระบวนการ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*. 7(2), 101-126.
- สำนักจัดการคุณภาพน้ำ. (2560). *รายงานการดำเนินงาน กองจัดการคุณภาพน้ำ พ.ศ. 2560*. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม. (2560). *แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพลังงาน.
- สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับปริญญาตรี, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย. (2545). *ชุดวิชาการวิจัยชุมชน*. นนทบุรี : เอสอาร์ปรีนติ้งแมสโปรดักส์.
- สุรศักดิ์ โอสถิต. (2550). *รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย ที่เหมาะสมกับเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด อำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อาณัติ ต๊ะปิ่นตา. (2556). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.